

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора,

член-кореспондента НАМН України, заслуженого лікаря України Камінського

В'ячеслава Володимировича

на дисертаційну роботу Джупіна Володимира Олександровича

«Прогнозування, профілактика та лікування

ускладнень запального характеру

після емболізації маткових артерій з приводу лейоміоми матки»,

поданої до спеціалізованої вченої ради Д 26.553.01. на здобуття наукового

ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю

14.01.01. – акушерство та гінекологія

Актуальність теми дисертації.

Лейоміома матки – найбільш поширена на сьогодні доброякісна пухлина матки, частота якої в репродуктивному віці сягає 30-50%, а в перименопаузальному – до 60-70%.

Тенденція до «омолодження» даної патології сприяє зростанню кількості жінок, які страждають на лейоміому матки в активному репродуктивному віці та диктує необхідність розвитку органозберігаючого лікування пацієнок з цим захворюванням.

Серед таких новітніх методик все більшої популярності набуває рентгенендоваскулярна білатеральна емболізація маткових артерій, яка є ефективною мініінвазивною операцією, що дає можливість припинити симптоми лейоміоми матки та зберегти орган. Слід зазначити, що на теперішній час залишається відкритим питання щодо ризику виникнення запальних ускладнень після виконання емболізації маткових артерій та відсутні чіткі рекомендації щодо ведення таких пацієнок, що обумовлює актуальність даної дисертаційної роботи.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт ДУ «ІПАГ НАМН України» в ході комплексної теми «Вивчення

пренатальних аспектів репродуктивного здоров'я жінок як фактора зменшення перинатальних втрат в умовах психосоціальної дезадаптації» (№ державної реєстрації 0108U000773).

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Робота виконана на високому методологічному рівні. Чітко сформульовані та обґрунтовані мета і завдання дослідження з урахуванням невирішених питань. Достовірність наукових результатів не викликає сумніву, оскільки обстежена достатня кількість хворих. Результати, що наведені у дисертації, одержані при аналізі результатів обстеження 305 пацієток з лейоміомою матки, яким була виконана білатеральна емболізація маткових артерій протягом 2010-2015 рр.

Достатній обсяг наукових досліджень, виконаних із застосуванням сучасних методологічних підходів, апаратури і обладнання, а також проведена статистична обробка даних із використанням комп'ютерних програм визначають високу ступінь вірогідності основних наукових положень дисертації.

Автором здійснено статистичну обробку отриманих результатів, сформульовано висновки, науково обґрунтовано практичні рекомендації, які логічно витікають з результатів роботи.

Робота виконана із дотриманням вимог, норм і основних положень з питань етики згідно сучасних міжнародних і вітчизняних документів з біомедичних досліджень.

Наукова новизна дослідження та отриманих результатів.

Автором дисертаційного дослідження було проведено вивчення особливостей протікання післяемболізаційного періоду у жінок із лейоміомою матки при застосуванні емболізації маткових артерій в якості монотерапії даної патології та запропоновано метод бальної оцінки ступеню важкості післяемболізаційного синдрому.

Вперше визначені критерії ризику та виділені групи високого ризику з розвитку запальних ускладнень емболізації маткових артерій як методу лікування лейоміоми матки. Проведені ретельні імунологічні дослідження показали, що

передумовою виникнення ускладнень запального характеру є порушення імунітету, в першу чергу клітинного (зниження функції фагоцитів, порушення балансу Т-супресорів і Т-хелперів), та мікробіоценозу у вигляді збільшення обсіменіння вагіни умовно-патогенною мікрофлорою ще до емболізації маткових артерій, які поглиблюються після її здійснення.

На підставі отриманих даних автором вперше розроблені заходи з профілактики та методи диференційованої терапії ускладнень запального характеру в залежності від їх особливостей та ступеня важкості при лікуванні лейоміоми матки шляхом емболізації маткових артерій.

Теоретичне значення роботи

Ретельно вивчені особливості перебігу післяемболізаційного періоду у жінок з лейоміомою матки та доповнено наукові дані про частоту і характер ускладнень в залежності від особливостей пухлини: кількості, величини, розташування та кровопостачання вузлів, а також характеру мікробіоценозу вагіни та імунітету.

На основі вивчення клінічних проявів дисертантом запропоновано метод бальної оцінки ступеня важкості післяемболізаційного синдрому.

Автором встановлено, що найбільша частота та вираженість ускладнень запального характеру після емболізації маткових артерій спостерігається у жінок з великою кількістю вузлів або субмукозною їх локалізацією, за наявності пухлини з вираженим кровоплином. Визначено також роль анемії у розвитку запальних ускладнень.

Доведено, що виділення категорії жінок особливого ризику щодо виникнення запальних ускладнень після емболізації маткових артерій та проведення своєчасної профілактики сприяє безпечності даного мініінвазивного втручання та поліпшенню перебігу післяопераційного періоду.

Застосування розробленого диференційованого лікування запальних ускладнень після емболізації маткових артерій з урахуванням ступеню вираженості післяемболізаційного синдрому дозволило оптимізувати терапію в післяопераційному періоді та підвищити ефективність лікування.

Практичне значення результатів дослідження.

Автором обґрунтовано доцільність сонографічного і доплерометричного дослідження матки, оцінки мікробіоценозу піхви, загально-клінічних та імунологічних показників крові перед плануванням емболізації маткових артерій для мінімізації ризиків виникнення ускладнень після втручання.

Запропонована дисертантом модель з прогнозування ускладнень запального характеру при проведенні емболізації маткових артерій дає можливість виділити категорію жінок, у яких існує ризик їх виникнення, з метою вибору оптимального методу лікування лейоміоми матки та вчасного попередження зазначених порушень.

З урахуванням виявлених механізмів розвитку запальних ускладнень після емболізації маткових артерій автором розроблено патогенетично обґрунтований комплекс з їх профілактики, який суттєво знижує частоту виникнення вказаних ускладнень і сприяє безпечності втручання.

Дисертантом розроблено диференційований лікувальний комплекс, спрямований на покращення перебігу післяемболізаційного періоду та профілактику септичних ускладнень з урахуванням результатів бальної оцінки ступеню важкості післяемболізаційного синдрому.

Матеріали дисертації можуть бути використаними в практичній лікарській діяльності, науковій роботі та навчальному процесі. Результати дослідження викладаються на наукових конференціях ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології НАМН України», використовуються у постійно діючих школах-семінарах для лікарів та в практичній роботі гінекологічних відділень. Результати досліджень впроваджені в роботу лікувальних закладів: м. Київ, м. Запоріжжя, м. Вінниця.

Оцінка змісту та оформлення дисертації.

Будова дисертаційної роботи відповідає загальноприйнятим правилам. Робота викладена українською мовою на 194 сторінках машинописного тексту і складається із вступу, огляду літератури, методів досліджень, 7 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел літератури. Список

використаних джерел викладено на 19 сторінка. Останній включає 162 найменування, з них кирилицею 93 та латиницею 69. Роботу ілюстровано 30 рисунками та 80 таблицями.

У вступі дисертаційної роботи достатньо чітко обґрунтована актуальність проблеми, що стало підґрунтям для проведення даної роботи. Визначена мета і завдання дослідження, представлена наукова новизна та практичне значення роботи, особистий внесок у виконання дисертаційної роботи та наведено дані про апробацію отриманих результатів дослідження і публікації.

У розділі «Огляд літератури» автор докладно аналізує доступні наукові дані вітчизняної та зарубіжної літератури щодо проблеми збереження репродуктивного здоров'я у жінок з лейоміомою матки. Представлений детальний аналіз сучасних поглядів на етіологію, патогенез та розвиток даної патології. Висвітлені особливості імунної системи у пацієток з лейоміомою матки. Обґрунтовано доцільність застосування класифікації FIGO для оцінки кількості, розмірів та локалізації міоматозних вузлів. В даному розділі дисертант також детально висвітлює сучасні підходи до діагностики та лікування лейоміоми матки та обумовлює доцільність проведення дослідження з приводу можливих запальних ускладнень у жінок з даною патологією після виконання в якості монотерапії емболізації маткових артерій. Матеріал поданий змістовно, повно, і демонструє ерудованість автора в цьому питанні.

Методи дослідження, які були використані автором для досягнення поставленої мети та вирішення сформульованих задач – сучасні та інформативні. У другому розділі автором у достатньому обсязі наведені дані про розподіл обстежених осіб на клінічні групи та їх характеристика, здійснено клініко-лабораторну оцінку досліджених пацієнтів, опис основних методів дослідження. Представлена обрана методологія та етапи дослідження. Висвітлені застосовані загальноклінічні, бактеріологічні, імунологічні, ультразвукові та доплерометричні методи обстеження. Автором використані сучасні адекватні мети та завданням дисертаційної роботи статистичні програми та математичні методи для обробки отриманих результатів.

Власні дослідження викладені у семи розділах дисертаційної роботи, в яких висвітлено клініко-анамнестичні характеристики обстежених жінок, клінічні особливості перебігу післяемболізаційного періоду, параметри імунологічного гомеостазу, результати бактеріологічного обстеження піхви, ехографічні та доплерометичні характеристики матки у даних пацієнток. Залежно від рівня розрахованого ризику виникнення ускладнень запального характеру після емболізації маткових артерій був застосований профілактичний комплекс з подальшою оцінкою його ефективності. Тим пацієнткам з лейоміомою матки, у яких після емболізації маткових артерій розвинулись ускладнення запального характеру, було проведено диференційоване лікування в залежності від ступеню важкості післяемболізаційного синдрому та виконано оцінку його ефективності за допомогою обчислення інтегрального показника патології.

У заключному розділі дисертаційної роботи дисертантом вдало відображено комплексний аналіз проведених автором досліджень із підведенням підсумків роботи, на підставі чого сформульовані висновки та практичні рекомендації. Висновки логічно витікають із суті роботи, відповідають поставленим завданням, практичні рекомендації обґрунтовані і конкретні.

Автореферат чітко і повно відображає зміст дисертації, його основні положення повністю співпадають із відображеними у дисертації результатами досліджень. Зауважень до автореферату немає.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях та авторефераті. За темою дисертації опубліковано 19 робіт, з них – 11 статей у фахових журналах (7 статей у журналах та 4 – у збірниках наукових праць), 1 стаття у журналі та 2 тези конференцій; отримано 5 патентів України, серед них: 2 – патенти на винахід та 3 – на корисну модель.

Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту та оформлення. При вивченні дисертаційної роботи, автореферату і наукових робіт претендента принципів зауважень не було. Проте, необхідно відзначити наступні зауваження по оформленню дисертації, які не є принциповими і не зменшують

значущість роботи: зустрічаються поодинокі невдалі формулювання і орфографічні помилки та незначні зауваження щодо оформлення таблиць і рисунків. Виявлені недоліки не є суттєвими і принциповими та жодним чином не відображаються на науковій та практичній цінності дисертації в цілому.

У порядку дискусії вважаю за необхідне задати декілька питань.

1. Як Ви вважаєте, чому ускладнення запального характеру після емболізації маткових артерій часто виникають саме на тлі залізодефіциту?

2. При проведенні бактеріологічних досліджень у пацієток із ускладненнями запального характеру Ви спостерігали високу частоту кандидозу ще до проведення втручання. Чи пов'язано це із розвитком ускладнень? Якщо так, то яким чином?

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Представлені в дисертації наукові положення, висновки та практичні рекомендації становлять як науковий, так і практичний інтерес для лікарів акушерів-гінекологів. Застосування розробленого методу прогнозування, оцінки стану пацієток в післяопераційному періоді, профілактики та диференційованого лікування ускладнень запального характеру в залежності від ступеню вираженості післяемболізаційного синдрому можуть широко використовуватись в практичній діяльності лікарів гінекологічного профілю.

Висновок про відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук.

Отже, дисертаційна робота на тему: «Прогнозування, профілактика та лікування ускладнень запального характеру після емболізації маткових артерій з приводу лейоміоми матки» є закінченим науковим дослідженням, в якому отримано нові теоретичні та практичні дані, сформульовано рекомендації щодо ведення пацієток з даною патологією та профілактики у них ускладнень запального характеру, а в разі їх виникнення – диференційованого лікування в залежності від ступеню вираженості і особливостей перебігу запального процесу.

Таким чином, високий науково-практичний рівень дисертаційного дослідження повністю відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» ДАК України до кандидатських дисертацій, а її автор Джупін В. О. заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Офіційний опонент

Завідувач кафедри акушерства, гінекології та репродуктології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика, директор Київського міського центру репродуктивної та перинатальної медицини, головний позаштатний спеціаліст МОЗ України з акушерства та гінекології, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, заслужений лікар України

[Handwritten signature]
В. В. Камінський

Вх 01.02.2017р.